

V c
3399

SOTERIA

ERENISSIMO SAXONUM DUCI
SACRIQUE ROMANI IMPERII ELE-

Q. R. 31, 20. CTORI SEPTEMVIRO

DN. JOHANNI GEORGIO

&c.

*Quum divinâ virtute felicitateq, admirabili
utramq, Silesiam Lusatiamq, & pacasset
& CÆSARI restituisset,*

ab

ACADEMIA WITTENBERGENSI

KAL. JANUAR. ANNI ∞ 1622.

PERSOLUTA.

WITTENBERGÆ, Sumtibus PAULI HELWIGII
excudebat CHRISTIANUS THAM.

Vc

3399

I, 312

Serenissimo. ac potentissimo. Principi

JOHANNI GEORGIO

D. G. S. S. S.

SAXONIAE, JULIAE CLIVIAE AC
MONTUM DUCI: S. ROMANI IMPE-
RII PR. TOR. PRAEFECTO ET ELECTORI:
LANDT RAVIO THURINGIAE, MARCHIO-
NI MISN., BURGGRAVIO MAGDEBURGENSI:
COMITI IN MARCA ET RAVENSBURG, DO-
MINO IN RAVENSTEIN &c.

PIO, FELICI, MAGNANIMO,
PATRI PATRIAE,

ACADEMIA WITTENBERGENSIS

SERENITATI AC CELSITUDINI EJUS
DEVOTA

D. D. D.

NON est, ELECTOR SERENISSI-
ME, quod eorum gloriae invi-
deas, qui in eburneum sublimati
folium & candentium equorum
laureatis quadrigis conspicui,
longos ante se squalentium mise-
rorum agunt greges: qui devicta-
rum

BIBLIOTHECA
PUNICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SALE)

rum gentium titulos, & exci-
rum simulacra urbium superbâ
pompâ ostentant. Tua trium-
phis omnibus major laus est, qui
non sævire ac perdere, sed succur-
rere atque juvare instituisti. Non
arma detracta hostibus, non cur-
rus cæforum cruenti sanguine:
hæc divina potentia est servare
publicè ac prodesse. Quare quum
EPINICIA aliis alii; nos SOTERIA
deberit tibi existimavimus PATRIÆ
SERVATORI. Quæ quia in lectis
taurorum paribus, aut egregiâ o-
vium subole, vel auro templis de-
dicato non possumus; chartâ lite-
ratâ & innocentium studiorum

);(2

mu-

muneribus imus persolutū. Quod
si superbus ille, & non nisi maxi-
ma cupiens Rex haustā de flumi-
ne & vicem oblatā muneris aquā
mirificè delectatus est; Tua Maje-
stas quoque, quæ suā fortunā con-
tenta est, non aspernabitur tenu-
es hæc de Musarum, ut sic loqua-
mur, fontibus libatas guttas. Age
igitur **SERENISSIME DOMINE**, ac
clementi, hoc est tuo vultu, quo
tot afflictissimas provincias sub-
itò exhilarasti, hoc quicquid est
accipe. Nos si quid hic dedimus,
quod legendum non sit; dabimus
tamen operam ut instruamus, qui
legantur. Quod restat æternum

Nu-

Numen purâ mente obsecramus,
ut omnia quæ facis, quæque faci-
es, prosperè cedant, TIBI, REIPUB.
NOBIS: vel, ut brevius voveamus,
UT UNI TIBI, IN QUO ET RES-
PUB. ET NOS SUMUS.

A 3 RECTOR

RECTOR ET CONSILIUM PU-
BLICUM ACADEMIÆ WITTE-
BERGENSIS

Civibus literatis salutem & felicissimum novi
anni auspiciam.

Quantis difficultatibus quantisque periculis superioribus annis expo-
siti fuimus atque obnoxii, non opus est speciatim referre. Per se
satis vivax est calamitatum recordatio. Et videremur certe
aliorum vulnerum cicatrices imprudenti manu resfricare voluisse. Fer-
vebant bellis circum circa omnia, quæ eò crudelius gerebantur, quòd
civilia essent. Nullus modus rapinis, caedibus, stupris atque incendiis. Ju-
ramenta et fœdera palam tudebantur. Ipsam illam imperii majestatem,
et Sacrosanctum Caesaris nomen quotus quisque curabat? Ponebantur in
armis omnia, et illud pium justumque censebatur, quod gladius poterat
impetrare. Ad interitum non tam vergebant res patriæ, quàm rues-
bant; et videbantur adversa fatorum non expectari, sed urgeri aperte
atque lacesti. Quibus jam dudum succubisset imperii moles, nisi aeterni Nu-
minis providentia Serenissimum Principem nostrum in hac tempora re-
servare voluisset. Hic enim ille est, qui tanta malorum undique ingruen-
tium tempestate occurrere ausus, tanquam salutare Castorum sidus peri-
clitanti adfulsit patriæ, et tot procellis quassam Reip. navem singulari
fortitudinis ac prudentiæ exemplo servavit atque restituit. Hic est qui
sua sceptrâ Regibus, subditos dominis, utrisque pacem atque securitatem,
et reddidit et confirmavit. Illius munere presse hætenus attollunt le-
ges capita, jura respirant, ipsa imperii senectus, velut reddita juventu-
te, revirescit: quodque omnium maximum et augustissimum est, verus Dei
cultus, et orthodoxa religio liberalissimis asserta vindiciis inque tuto jam
collocata videtur esse. Quæ quidem eò illustriora reputanda sunt, quòd
non tam armis ac viribus, quàm prudentiâ ac pietate vidimus confecta.
Eant nunc et gloriantur alii, si fusorum cadaveribus latepatentes opple-
rint agros, si occisorum sanguine etiam ingentia flumina decolorarint.
Nostri Principis gloria tantò major existimanda est, quanto melius ser-
vare, quàm occidere; prodesse, quàm nocere. Ita enim amor animis,
ita

ita fides & reverentia ingenerantur. *Malus diuturnitatis cu-
securum satis & tutum esse nunquam potest.* Malus diuturnitatis cu-
stos metus est: contra benevolentia fidelis est vel ad perpetuita-
tem. Quod si veteres olim, Græci atq; Romani, profligatis bellis libe-
rataq; ab ingruentis metu periculi patria, vota & sacrificia publica Diis
solvere; eos verò, quorum auspiciis atq; virtute illud gestum, nullo non
honoris genere prosequi fuerunt soliti: quanto magis nos id facere conve-
nit? Nam quamquam nullus honor, nullæ inveniri laudes poterunt, quæ,
non dicemus ad ineffabilem summi Numinis bonitatem, sed solius Prin-
cipis nostri merita valeant adspirare; tamen non idcirco sedendum no-
bis, & admirabilis ejus virtus prorsus inhonorata relinquenda est. In-
magnis, ipse conatus laudabilis est; & sæpius sufficit, saltem voluisse. Ne-
mini fraudi fuit Deum colere, quoquo modo posset. Res viles non ra-
ro templis dedicate à consecrantis animo pretium sumserunt. Nec re-
ctè enim videtur æstimare munera, qui magnitudine, non dantis meti-
tur voluntate. His igitur fretirationibus, & officio & pietati nostræ
convenire putavimus, si hunc ipsius diem honori Principis optimi maxi-
mi consecrarem. Ita quidem ut ad horam II. postea (QUOD FE-
LIX FAUSTUM QUÆSIT,) in templo arcis à Reverendo Anti-
stite FRIDERICO BALDUINO SS. Theol. D. & Professore
Publ. haberetur oratio, quæ tum Dei Opt. Max. tum Sereniss. Princi-
pis nostri beneficia, partim in patriam suavissimam, partim in vicinas
& nobiscum iterum communi omnium applausu conjunctas terras collata
perstringerentur, illiq; postea ab AUGUSTO BUCHNERO
Poet. Prof. Publ. Carmen panegyricum devotum virtuti maximi Prin-
cipis velut succineretur. Dicat fortasse aliquis: rectè hæc quidem &
benè: at qui maturius fieri oportuit. Namque inepta quodammodo sera
gratulatio, & remissior affectus videtur, qui non vota sua præcurrat.
Quasi verò præscribi tempore augustissimi Principis laudes possint, nec
semper celebrari mereatur ejus virtus, cujus beneficia in dies, imò in-
horas experimur. Sed nec magnum satis videtur gaudium, quod sta-
tim ac mente concipitur, expromi potest. Ceterum conscientia nostra
nobis testis est, hoc potissimum tempus, tanquam maximè aptum huic in-
stituto, jam olim selectum nobis fuisse & præstinatum. Ad finem per-
ductus

ubi hinc annus est, et annus novus procurrere jam incipit. Igitur quem
admodum se jam offert occasio, decursi anni vel recolendi miseras, vel
admirandi felicitatem; ita nunc maxime locus est supplicibus votis de-
venerari Deum, ut et hunc et ordine sequuturos annos faustos atque
felices nobis sinat decurrere, et vetera gaudia, recentis letitiae prospe-
ritate superari. Ac si Rome olim auspiciatore anni die nova à novis
Consulibus laurea Jano, qui pacis bellique custos credebatur, boni ominis
caussa suspendebatur: cur non et nos quoque omnium rerum governa-
tori Deo, profligatis tristissimis bellis, contra dulcissimo pacis nomine
restituto, laudum ac gratiarum, ut sic dicamus, coronam eamus con-
secratum? Præterea si solennes strenæ, quæ hoc temporis mitti assolent,
viris strenuis, quod et origo et nomen indicat, proprie conveniunt: sa-
nè illæ Principi nostro, tanquam strenuissimo salutis publicæ defensori,
iure meritoque debebantur. Quas quia in auro et gemmis dare opis no-
stræ non est, præconio meritorum ejus persolvere sufficiat. Vos quicum-
que non alieni à literarum studiis, et Academiæ hujus vel fuistis Cives
olim, vel adhuc estis, non obscure ostendetis pietatem vestram, si fre-
quentes isti nostræ panegyri interesse, ac ea, quæ dicentur, tum ausculta-
tione diligenti, tum piis votis et interiore animi letitiâ prosequi volue-
ritis. Quod ut faciatis alios rogamus, alios monemus et adhortamur.
P P. Kalendis Januariis, memoria circumcissionis Dominicæ dedicatis,
anno reparatæ gratiæ ∞ Ioc XXII.

ORA-

ORATIO
PANEGYRICA
IN LAUDEM
DEI OMNIPOTENTIS,
ET HONOREM

SERENISSIMI CELSISSIMIQUE PRINCI-
PIS AC DOMINI,

DOMINI JOHANNIS GEORGII,
SAXONIÆ, JULIÆ, CLIVIÆ, MONTIUM
DUCIS, S. R. I. ARCHIMARESCALLI ET ELE-
CTORIS, LANDGRAVII THURINGIÆ, MARCHIONIS
MISNIÆ, BURGGRAVII MAGDEBURGENSIS, COMITIS
DE MARCA ET RAVENSPERG, DOMINI IN
RAVENSTEIN &c.

DOMINI NOSTRI CLEMEN-
TISSIMI,

HABITA WITTEBERGÆ IN TEMPLO ARCIS
CALENDIS JANUARIIS clj ljc XXII.

A

Friderico Balduino D.

ORATIO
PANEGYRICA

IN HONOREM
S. MARTINI

DEI OMNIPOTENTIS

SERENISSIMI

DOMINI

SAXONIAE

DUCCIS, S. R. I.

CTORIS, LAND

MISIAE, BURG

GRAE, DE MARCA

ET

US HABITA WIL

DE

CA

CA

CA

CA

CA

CA

CA

CA

CA

CA

CA

CA

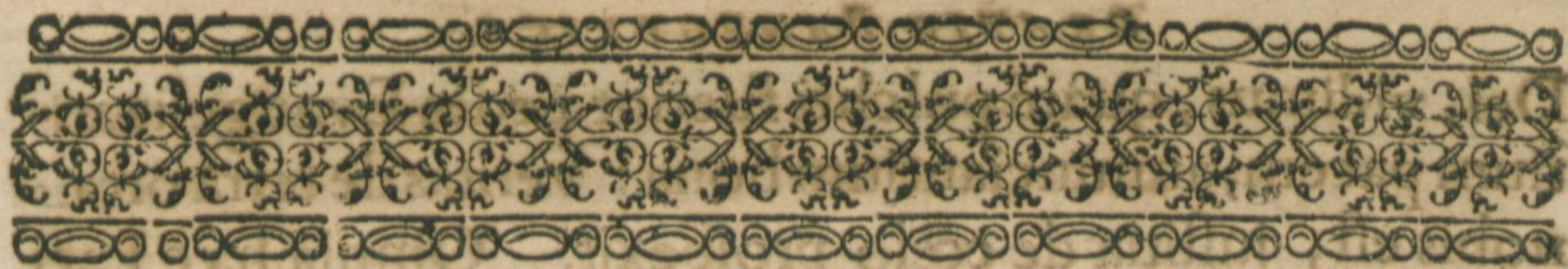
CA

CA

CA

CA

ORATIO PANEGY- RICA.

Uæ à Deo immortalis
superiore anno precati sumus, *Audi-
tores*, piorum omnium votis digna
sunt singula, maximæ verò utilitatis
universa. Optavimus Ecclesiæ sa-
lutem, Reipub. tranquillitatem, Se-
renissimo Electori nostro vitam lon-
gævam, senatum fidelem, populum probum, consilia
salutaria, felices successus, & quæcunq; boni Principis vo-
ta sunt: quæ omnia nos tanto cum cumulo, qui etiam ad
exteras oras jam diffunditur, impetrasse, hodierno die
grati agnoscimus, & liberaliter profiteamur. Floret apud
nos Ecclesia, salva est Respub., vivit Elector, & si ullo un-
quam vitæ suæ tempore, jam certè immortalis nominis sui
cum gloriâ triumphat. O nos felices! quibus tam auspi-
catum anni novi datur exordium: quod multis hac tem-
pestate denegatum est, quorum templa, domusq; per vim
hostilem diruta, Doctores unà cum Magistratu ejecti
sunt; in reliqua plebe error ac stultitia si dolor essent,
omnium aures ejulatu personarent. Nos verò faventio-
ribus oculis divina bonitas aspexit: patuerunt nobis atria
B 2 Dei,

Dei, vidimus, quàm pulchri fuerint pedes Evangelizan-
tium pacem, annunciantium bona: veritas de terrâ orta
nobis est, justitia de coelo prospexit. — Omnia hæc Paci
tribuimus, aureæ paci, quæ

optima rerum,

sil. lib. ii.

*Quas homini novisse datum est: quæ sola triumphis
Innumeris potior: quæ custodire salutem,*

Et cives æquare potens.

Ps. 147, 13.

Omnia ergò Dei beneficia, quibus has, & vicinas aliquas
provincias nobilitavit, dixero, si pacem dixero. Quo
nomine DEO pacis sit honor, Principi pacis sit gloria,
Spiritu pacis sit laus & benedictio: Sacrosanctæ Triadi
uni DEO autori & conservatori pacis, sit virtus ac imperi-
um seculis nunquam terminandis. O Domine DEUS
noster, optavimus, ut tu loquereris pacem plebi tuæ, &
sanctis tuis; & ecce! locutus es nobis pacifica in medio
strepitu belli, confortasti seras portarum nostrarum, & po-
suisti fines nostros pacem: idq; per electum tuum orga-
num, unctum tuum *Serenissm. Principem ac Dominum,
Dominum JOHAN-GEORGUM, Saxonie, Julie, Clivie,
Montium Ducem S. R. I. Archimarschallum & Electorem,
Dominum nostrum clementissimam*, cujus Tu excitasti Spi-
ritum, quem induisti fortitudine ac sapientiâ, ut consilia
pacis præclarè cogitaret, cogitata masculè perficeret, per-
fecta in salutem patriæ utiliter conferret: qui corda filio-
rum ad patrem, & cor patris ad filios flexit, qui, cum re-
media mitiora locum non invenirent, unius tantum opi-
di cum detrimento utrumq; Marchionatum Lusatia; sed

hinc

sine ullâ cæde, ulloq; sanguine utrumq; Ducatum Silesiæ, hoc est, quatuordecim florentissimos principatus, cum quatuor liberis Dynastiis, à metu belli, à timore devastationis, rapinarum, incendiolorum, & quod familiam ducit, à periculo religionis purioris liberavit. Domine Deus virtutum, quàm admirabile est nomen tuum, in universâ terrâ! Hoc est opus dexteræ Excelsi, quod admiratur cor nostrum, suspiciunt oculi, prædicant labia nostra, jam vertente anno, cujus hæc prima dies, sit nobis dies boni nuncii, si tacuerimus opera Domini, & annunciare noluerimus, sceleris arguemur. Romani ignorantia tenebris adhuc involuti primum diem anni præ cæteris solennem habuerunt, ignem novum in penetralibus Vestæ accenderunt, lauro novâ aram deæ & regis sui coronarunt, & pro felici anni novi decursu Annæ Perennæ supplicarunt, novum quoq; magistratum solenniter introduxerunt. Ita enim elegantissimus Poëta canit de principio novi anni:

Cernis, odoratis ut luceat ignibus æther?

Et sonet accensis spica Cilissa focus?

Flamma nitore suo templorum verberat aurum,

Et tremulum summâ spargit in æde jubar.

Vestibus intactis Tarpejas itur in arces,

Et populus festo concolor ipse suo est.

Iamq; novi præeunt fascēs: nova purpura fulget;

Et nova conspicuum pondera sentit ebur.

Sed nihil nobis cum gentilium moribus: nihil eū diis alienis: Nos hodierno die thura precum adolemus Domino Deo nostro, qui facit mirabilia solus, quæ propter innumera

Reg. 7. 9.

Maer. lib. 1.

Saturn.

cap. 12.

Ovid. lib.

1. Fast.

Sueton. in
Caligula.
c. 42.

Sueton. in
Vespas. cap.
19.

beneficia optimum, propter vim ac potestatem summam maximum nominamus; cuius opera misericordiae, quibus anno jam praeterito inter tot belli rumores exhilaravit animas nostras, grato pectore celebramus. Laurum & olivam offerimus uncto ejus, *Electori nostro clementissimo*, qui cum armis & consiliis instructissimus esset, utrobiq; se probavit fortunatissimum. Caesarem Caligulam edixisse refert Suetonius, se, incunte anno strenas recepturum, ideò stetit in vestibulo aedium, Calend. Januar. ad captandas stipes, quas plenis ante eum manibus, ac sinu, omnis generis turba fundebat. Serenissimus noster Elector hoc nec edixit, nec facere consuevit, sed potius, si ita usus fert, pro sua munificentia cum Vespasiano Imperatore apophoreta dare potest suis; nostrum autem est strenae loco animum *offerre* gratum, beneficiorumq; memorem, quae Deus per hoc electum suum organum & nostris & vicinis regionibus anno jam praeterito exhibuit.

Verum, dum hanc ob causam in locum hunc religionis plenum confluximus, fieri fortè posset, ut non nemo reperiat, qui nos vel triumphum ante victoriam canere, vel Electorem nostrum Sereniss. causae non satis bonae favere, ac proinde nos intempestivo officio oleum operamq; perdere arbitretur. Quorum illos recordari velim, quod Poëta dixit:

— — — *careat successibus opto,*

Quisquis ab eventu facta probanda putat.

Multa enim pie, rectè & ordine fiunt, quae tamen non semper eventum usq; adeò prosperum consequuntur:

nam

ORATIO PANEGYRICA.

nam in maximis iisq; justissimis negotiis sæpè parvæ inclinatione totam rei molem evertunt. Eventus in manibus Domini est; qui arenam posuit terminum mari, is & hostium furori fixit limites, quos transgredi non possunt. Beati omnes, qui confidunt in eo. Hi verò cogitent, quòd causæ minus justæ favere non possit, qui pro autoritate summi magistratus bella non continuat, sed minuit; non oleum camino addit, sed incendium restinguit; non Martis & Bellonæ, sed almæ Pacis causam agit; non privatum aliquod commodum, sed communem Reipub. Christianæ tranquillitatem, etiam cum insigni commo-
dorum suorum jacturâ, quærit.

Agite ergò, Auditores; sentiat quod quisq; volet, nos, quòd pietas in Deum & Magistratum exigit, quod publica almæ pacis commoda postulant, *Soteria* nostra per solvamus Deo præpotenti, & *Eucharistia* clementissimo Magistratui, consideraturi sub his auspiciis anni ineuntis, quantis beneficiis benignissimus Deus pro immensâ suâ misericordiâ, & has, & alias vicinas provincias, per Serenissimum Electorem Saxonæ, Dominum nostrum clementissimum, anno superiore bearit; quæ sanè per status omnes in vitâ communi ita se diffundunt, ut coecus sit, qui ea agnoscere; ingratus, qui prædicare nolit. De quibus dum verba facio, à vobis omnibus, Rector Magnifice, Nobilissime Domine Capitaneæ, Judici Provincialis Præses eminentissime, Vosq; omnium ordinum ac facultatum Viri Reverendi, Consultissimi, Clarissimi, Prudentissimi, Patres Amplissimi, Tuq; sele-
ctis-

ORATIO PANEGYRICA.

Etissima studiosæ juventutis corona: à vobis, inquam, omnibus ac singulis reverenter & officiosè peto, ut, quia nec ingenio, nec usu in dicendo quidquam possum, in hac communi causâ benevolentia vestra infantiam meam sublevetis.

Sueton. in
Aug. cap.
22. Oros.
lib. 6. cap.
ult.

De Octavio Augusto Imperatore aliàs non infelici referunt historici, quod inauspicatum Imperii sui initium habuerit. Nam usq; ad vigesimum octavum Imperii sui annum varia terrâ mariq; cum diversis populis prælia gessit, postea verò, partim propria fortitudine, partim amicorum operâ & consilio Imperio pacem restituit, adeò, ut templum Jani Quirini, quod non, nisi pacis tempore, claudebatur, ab eo tempore in annum usq; duodecimum, h. e. ad annum Imperii sui quadragesimum primum, quo Dominus Jesus Salvator mundi natus est, clausum maneret.

Judic. 9.

Imperatoris nostri augustissimi FERDINANDI II. imperium minus auspicatum fecere motus Bohemici, qui illud tempore non satis oportuno exceperunt, cum DEUS Spiritum pessimum mitteret, ut Scriptura loquitur, inter magistratum atq; subditos; unde bellum exarsit satis funestum, quod jam in annum quasi quartum miserabili incendio, & regionum, & virorum florem absorbit: in quo bello nobis experiri contigit, quod Chrysostomus in Matth. scripsit: *Quemadmodum, certantibus ventis, mare concutitur: sic, regibus sibi adversantibus, populus regni vexatur.* O quot interim suspiria, quot gemitus piorum pulsavere coelum, ut DEUS virtutum excitaret Heroem aliquem, qui non tam armis, quàm
confi-

ORATIO PANEGYRICA.

consiliis motus istos compesceret, & miserè conquassatos
 Romani Imperii parietes è ruinis suis resuscitaret! Quam
 ad rem non Margites quispiam, qui vix tria vel quinque nu-
 merare posset; non qui inertia torperet; aut otio diffue-
 ret, requirebatur: sed vir, qui scientiâ & rerum usu in-
 structissimus esset, in negotiis maximè laboriosus, in pe-
 riculis fortissimus, in aggrediendis rebus industrius, in
 providendis sagacissimus, in conficiendis deniq; celerri-
 mus. Hujusmodi virum, ut afflictæ Reipub. sospitato-
 rem, multi boni hæctenus desiderarunt, multi etiam nun-
 cupatis votis divinitus expetierunt. Et ecce! DEUS mi-
 sericordiarum ille Pater benignissimus, vota suorum au-
 diit, & veluti Cyrum quondam cum Babylonicam capti-
 vitatem soluturus esset; Ita Serenissimum Electorem ac Esa. 44.
Et 45.
 Dominum nostrum, Dominum JOHAN-GEORGIUM
 dexterâ apprehendit, ut subjiceret ante faciem ejus gen-
 tes, & aperiret coram eo januas, cui dixit: Pastor meus es
 tu, & omnem voluntatem meam implebis: qui dixit
 Germaniæ, ædificaberis; & Ecclesiæ, fundaberis. In-
 quem finem replevit cor ejus scientiâ, dexteram fortitu-
 dine, & voluntatem ejus omnem eò inclinavit, ut Im-
 peratori majestas, Reipublicæ tranquillitas, Ecclesiæ sa-
 lus, subditis pax & incolumitas; omnes deniq;, quos hæ-
 ctenus his in oris truculentissima illa Martis facies detur-
 paverat, pristino suo nitore restituerentur. Pium sanè & lau-
 dabile institutum, quod non, nisi Momus, reprehenderit:
 felix & animosum facinus, quod non, nisi Livor, impro-
 baverit. Cum autem omnem belli molem in se solum de-
 vol-

C

vol-

ORATIO PANEGYRICA.

volvere non posset, vicinæ Lusatiaë & Silesiaë in primis ita prospicere laboravit, ut nobilissima hæ provincia quam ocyssimè hoc belli onere, quoad ejus fieri posset, sine cæde ac sanguine exonerarentur. Quo quidem in genere nihil à pietate, nihil ab humanitate, nihil ab officio suo alienum fecit. Nam Cæsari in re justâ succurrere, officii Electoralis erat, subditos cum summo magistratu conciliare, pietatis, in his omnibus autem vicinorum potissimum rationem habere, humanitatis. Et quia consilium hoc erat à Domino, non potuit felici carere successu, qui jam Dei beneficio, in oculis est omnium rectè sentientiū. Nam omnes istæ provinciaë, cum Principatibus & Dynastiis suis Electorem, ut Commissarium Cæsareum haud inviti admiserunt, consiliis ejus suffragia sua addiderunt, & obligationē pristinam Imperatori à se legitimè electo & approbato magnâ cum alacritate renovarunt. Ita enim testantur, qui actioni interfuerunt; ita etiam habuit formula publicarum precum, quibus pro harum rerum successu Deo præpotenti non ita pridem publicas egimus gratias. Et cur non gratias ageremus publicas? Cum Judæi ad intercessionem Estheræ libertatem religionis recuperassent, ut in centum viginti provinciis regis Asveri haberent pacem, & susciperent veritatem; instituerunt dies solennes, quos dies Purim nominabant, quos cum gaudio transegerunt, gratias agentes Deo, qui salvum fecerit populum suum. O mei Silesii, ô mei Lusatii, optimæ terræ inquilini! si vel quotidie humi prostrati erectis palmis Domino Deo vestro sacrificia labiorum offerretis, si Electoris nostri laudatissimi nomen

-lov

aure-

ORATIO PANEGYRICA.

aureis literis in triumpho circumferretis, si immortales utriusq; *εὐεργέτας* debitores vos agnosceretis, nihil sanè, quòd non & pietas vestra & æquitas ipsa à vobis postularet, faceretis. Nam expendite, quæso, quanta vobis jam appareat libertas, quantus concurrat beneficiorū cumulus, quo vos hoc anno præterito dextera Altissimi per electū vas suum Electorem Saxonie tantum non adobruit. Nam siue religionem videas, quâ nihil est sanctius, siue magistratus & subditorum conjunctionem, qua nihil optabilius, siue regionis incolumitatem, qua nihil est utilius, siue etiam cum vicinis concordiam, qua nihil est jucundius: de singulis sanè per Electoris Saxonie pietatem & industriam ita vobis prospexit divina providentia, ut gaudere jam queatis de universis. Religionis cura omnibus hominibus naturalis est. Nam, ut Plinius inquit, religione vita constat: cumq; singulas generis humani dotes secundum quandam similitudinem in bestiis videamus, solius religionis ne quidem umbra apparet. Usq; adeò propria nobis est mentis in Deum coeli regem erectio, sicut corporis in coelū: cultusq; divinus ita fermè hominib; naturalis, quemadmodū equis hinnitus, canibusq; latratus. Magnum non saltē ornamentum, sed & commodum Reip. sincerus Dei cultus est; nā quod Ethnicus etiam agnovit, omnia prosperè eveniunt sequentibus Deum, adversa spernentibus. Abundans est pauperi religio, mediocri sufficiens, tolerabilis diviti, infirmis larga, delicatis cōpatiens, fortiorib; moderata, pœnitentibus misericors, perversis severa, bonis optima: hæc sunt beneficia religionis, inquit Hugo: quæ omnia simul

Lib. 14.
nat. hist.

Marsil. Fic.
cin. de relig. Christ.
c. 1.

Liv. lib. 15.

Hugo de claustr. anime
lib. 5.

ta
e-
i-
e-
o-
e-
o-
tà
e-
es
o-
nt,
ri-
a-
ti-
n-
n-
ra-
m-
e-
im
a-
Si-
diè
cia
en
re-

DEI

in verbum DEI redundant, quod religionis sinceræ fun-
 damentum est, super quo semper ita decertarunt sapien-
 tes, ut vitæ fortunarumq; cum periculo verbi divini puri-
 tatem redimerent: quemadmodum Judæi, cum gladi-
 um ad occisionem, canes ad lacerandum, bestias terræ
 ad devorationem, eis minaretur Dominus, rogarunt per
 Prophetam Jeremiam tantum conservationem verbi sui,
 quod sit gaudium & lætitia cordium suorum. Cogita-
 te verò, Auditores, quanto cum periculo, quin & di-
 spendio religionis sinceræ multi hæctenus ad pristinum
 Imperatoris Romani obsequium fuerint compulsi, dum
 permittente Domino DEO nostro, in tales inciderunt
 conciliatores, qui veluti, non dicam regionum dunta-
 xat, sed & religionis & conscientiarum domini multis in-
 tolerabile jugum attraxerunt. Intuemini, ô mei Silesii,
 Bohemiam, Moraviam, Austriam, videte utrumq; Pa-
 latinatum, quàm multa sunt ibi templa, quæ antea non-
 dum visa idololatricæ missæ sacra, jam viderunt; & non
 auditos unquam impuros sacrificulorum boatus, jam au-
 diverunt? Hic nimirum belli fructus est, quod non tan-
 tum regna populosq; devastat, sed & religioni vim infert.
 Sed nihil horum passi vos estis, qui, dum pacis consilia
 sequi, quàm bello rem experiri maluistis, religionis florem
 intemeratum retinuistis. Nihil innovatum est in templis
 vestris, nihil in cultu publico, nihil in privatis fidei exer-
 citiis: confirmata potius sunt pacta religionis, Cæsareâq;
 fide, quæ meritò à suspitione omni immunis esse debebat,
 ita roborata, ut unusquisq; cultui divino, qui ex solo
 DEI

ORATIO PANEGYRICA

DEI verbo dependet, sine metu & impedimento ullo vacare possit. Unde verò vobis tanta est felicitas? nimirum, conciliatorem vobis dedit DEUS, qui Religionis vestrae socius est, quam non tantum ab Illustrissimis illis domus Saxonicae heroibus, hereditario jure, ut praestantissimum depositum, de manu in manum accepit, verum etiam à primis incunabulis cū primo lacte nutricis hausit, imbibit, & ut ita dicam, in succum sanguinemq; convertit: qui ab electiis hominum cultibus alienissimus, blasphemis Antichristiani regni sacris, si quisquam alius, vel maximè infensus, solius verbi divini amantissimus, invariatae Confessionis Augustanae adsertor constantissimus, Electorem dico Saxoniae, qui commissionis suae primum finem habuit, ut dentur Caesari, quae sunt Caesaris, & DEO, quae sunt DEI; ideò neq; alià conditione Caesari majestatem restituere allaboravit, quam ut simul DEO suus in Ecclesià honos, verbiq; divini puritas, conservaretur. Quis nunc, ô vos mei, felicitatem vestram, quâ vos, praë vicinis vestris, divina beavit benignitas, satis depraedicaret? Pro aris & focis olim pugnare dicebantur, qui integritatem religionis, & salutem patriae armis defendebant: at vobis non opus erat armis ullis, sed gratâ saltem manu, quâ sacrorum vestrorum integritatem vobis oblatam acceptaretis. De Trojanâ Palladis arce fertur, cum in ejus summo templum illi aedificaretur, simulacrum ligneum, quod Palladium vocabant; è caelo cecidisse, & nondum coopertâ aede locum sibi in illo templo elegisse, moxq; Apollinis auditum fuisse oraculum, quod

ei civitati exitium minitabatur, si simulacrum extra mœnia portaretur; Diomedem autem, & Ulysssem tempore belli Trojani per cuniculos conscendisse arcem, & occisis custodibus, simulacrum sustulisse. Vestris quoque provinciis, ô mei, sacrum concreditum est Palladium, purior nimirum religio, quæ ut intra mœnia vestra sacrosancta & inviolata relinquatur, Elector Saxonix hoc tempore effecit. Cavete modò Diomedea & Ulysssea consilia, quæ Palladium hoc divinum loco suo movere, & per cuniculos mœnia vestra tam præclaro thesauro, sine quo salvus vobis esse non licet, spoliare possent. Cœlitus vobis datum est hoc Palladium, vestrum est, ne humanis dolis auferatur, cavere.

Plut. in
Lacōn.

Religionis beneficium excipit suavissima subditorum conjunctio cum summo magistratu. Nam si à vero Dei cultu discesserimus, nihil magis in votis optatisq; esse debet subditis, quàm favor & clementia Principis; nec Principi, quàm amor & obsequium subditorum. Agasicles interrogatus, quonam pacto magistratus, nullo stipatus satellitio, imperare suis posset, respondit: si ita imperet suis, ut pater filiis; innuens, si magistratus benevolentiam, & benefactis adjungeret sibi civium animos, non opus esse barbarico conductioq; satellitio, cum nullos haberent corporis sui custodes tutiores, quàm cives, erga quos patris gererent affectum. Simile quid de Eberhardo duce Wirtenbergico refertur, qui, cum alii Principes ditionum suarum præstantiam, alius agrorum fertilitatem, alius metalli fodinas, alius venationes, alius aliud quid prædicaret, nihil in quo cæteris

ORATIO PANEGYRICA.

teris se præferret, habuit, quàm quod in cuiusq; subditorũ
 fuorum sinu caput secure reponere posset: notans summã
 subditorum fidelitatem, amorem ac benevolentiam, quæ
 in tantum excrevit, ut quemlibet eorũ corporis sui custodẽ
 admittere tutõ auderet. O felix Respub. in quã tanta est ma-
 gistratus & subditorum consensio! non enim tam opus est
 sinistra dextræ, quàm regentibus & pãrentibus harmoniã
 & consensu. Nam in eãdem navi sunt, nisi pariter, & ad
 eosdem numeros remos ducant, pariter interibunt. Magi-
 stratus non cum odio subditorum metum, sed in amore
 ipsorum reverentiam quærat: quam ut impetret, Gregorii
 Magni consilium sequatur, qui vult, *ut rector subditis sit lib. de PA-*
disciplinã quidem pater, sed pietate mater. Subditi vicissim, *store.*
 obsequium fidele libertatem suam esse sciant, & se tũm de-
 mũ felices arbitrentur, cum ad nutum boni principis vixe-
 rint. Hæc est illa aurea harmonia, quæ liberos parentibus,
 subditos magistratui, inferiores superiori sancto quodam
 glutine copulat, & ex iis, qui cõditione sunt impares, quàm
 conjunctissimos reddit. Hæc animorũ conjunctio, ut mul-
 ta alia bona secũ fert; ita in primis tollit diffidentiã, quæ pe-
 stis cum se inter magistratum subditosq; interponit, illorũ
 pietatẽ cum tyrannide, horum obsequiũ cum rebellionẽ
 facilẽ permutat: utroq; Reip. pestis nulla esse potest perni-
 ciosior. Neq; facilẽ invenies, qui, rebus sic stantibus, dissi-
 dentes ita componant, ut, salvã magistratus autoritate, ci-
 viũ salus intemerata relinquatur. Pauci enim sunt, qui ani-
 mũ istũ habent, ut velint; vel autoritatẽ, ut possint. Semper
 autem reperiuntur, qui incendio fomenta subministrãt, &
 dum

dum pacis consilia ignorant, interim ex tristissimis illis vul-
 neribus desideriorum suorum sitim restinguunt. Nam ut
 Salamandra non nisi magnis imbribus provenit, serenita-
 te deficit: ita isti non apparent, nisi statu Reipub. bello
 aut seditione turbato, rebus autem pace compositis emo-
 riuntur. Non sic Elector noster Serenissimus: qui di-
 stractionem Cæsaris ac subditorum vix siccis aspicere po-
 tuit oculis, proinde omne consiliorum robur, omnesq;
 virium suarum nervos eò intendit, ut Cæsaris iram à subdi-
 tis averteret, subditorum animos mutaret, in illo pater-
 num amorem, in his filiale obsequium, plantaret, utro-
 biq; diffidentiam omnem tolleret: quòd quàm feliciter
 Ipsi cesserit, universa testari potest Silesia, prædicare Lu-
 satia. Fatentur sanè Legati Amplissimi, qui in conspe-
 ctum & alloquium Cæsareæ majestatis admissi, magnam
 non dicam clementiam, sed humanitatem prorsus exper-
 ti sunt, ita ut affirmare ferè audent, Cæsaris animum ita
 jam placatum, & erga Silesios Lusatiosq; sic affectum
 esse, ut hi in conspectum illius venire gaudeant; Ille,
 si ita opus esset, in horum sinu dormire, non dubitet. O
 præclaram reconciliationem! qualem exoptarunt Au-
 striaci, speraverunt Moravi, sed nondum tanta eis afful-
 gere potuit felicitas; ut autem vel tandem affulgeat, fac
 Tu, ô æterna Unitas! Certè non contemnenda est Cæsaris
 ira; numen aliquod habet & pondus penetrabile. Indi-
 gnatio regis nuncius mortis, & vir sapiens placabit eam:
 in hilaritate vultus regis vita, & clementia ejus quasi im-
 ber serotinus, inquit Regum sapientissimus. Agno-
 scent

Prov. 16.

mub

scient ergò, qui boni sunt, immensum & planè immortale Dei beneficium, quod per manum Electoris Saxoniae ipsis contulit; agnoscent & prædicabunt illi, qui quanta secum ferat incommoda, iratum habere Cæsarem, intelligunt. Non semper tuta spes in armis ponitur. *Omne bellum sumitur facile, inquit Salustius, ceterum egerime desinit: non cuius potestate initium, ejus etiam finis est.* Initia belli penes homines sunt, exitus penes DEUM, cujus voluntatem erga nos, non sine causâ ignoramus, videlicet nescii quàm apud ipsum gratiosi simus. Quâ de re eleganter differit Ludovicus Vives in epist. ad Henricum octavum Angliæ regem: *Non secus, inquit, quàm pecunia nostro arbitrio aleæ exposita illicò alieni sit juris, incertum cui cessura sit: ita princeps, & tota ditio, in sortem eventus constituitur, moto bello. Quàm multos pœnituit belli vel prosperè cœpti? Nec ulla Respub. instabilior est, quàm quæ sæpè movet arma. Quoties in extremum discrimen Athenæ venerunt? à Persis exusta, à Lacedæmoniis oppressæ, ac spoliatæ mœnibus: à Philippo fractæ, ab altero Philippo afflictæ, à Mitridate occisæ, à Sylla propemodum deletæ. Bellatrix illa Roma à Tatio captæ est, à Porsenna obsessa, à Gallis incensa, à Pyrrho territa, ab Annibale concussa, suis deniq; armis dilacerata &c.* In utroq; periculum est, sive cum fortiore congregiaris, sive cum debiliore; nihil enim est tam infirmum, cui suæ ad nocendum vires desint. Quapropter fatius est, depositis armis in mutuos riuere amplexus, quàm incerto belli eventu arma vibrare: fatius est sublatâ diffidentiâ suavissimam alere

Salust. in
Ingruiba.

D

con-

conjunctionem, quàm dubiam experiri aleam: quod dum,
beneficio Electoris Saxonici, Silesiis Lusatiisq; contigit,
mirum, si non sibi mutuò jam gratularentur.

Sed nondum beneficiorum finis: accedit insuper re-
gionum illarum in medio belli furore prosperitas & inco-
lunitas. Nullum sanè est tam felix bellum, quo non po-
tior sit iniqua pax, sive curas, sive sumtus, sive discrimina
consideres. Bello omnia insunt mala; cædes, rapinæ, adul-
teria, incestus, perjuria, blasphemix, vastatio agrorum, in-
cendia urbium, & quidquid militi sua cuiq; libido dicitur,
in bello virtus appellanda est, unde fit, quòd, quæ ante bel-
lum regio erat quasi hortus voluptatis, post illud fiat soli-
tudo deserti, ut Propheta loquitur. Hoc enim esse videtur
verè & germanè militare, inquit Vives; nihil arbitrari æqui
atq; boni propter se esse sancitum, nulli se juri esse subdi-
tum, se in vaginâ omnes leges cum ferro gestare, quidquid
conscelerato animo collibuerit, id solum esse jus atq; æ-
quum. Jocus & ludus sunt, in militiâ domos diripere, fana
spoliare, virgines rapere, solidas urbes atq; opida incende-
re: magna præterea dementia, corrumpere, quod retinere
non valeas. Summa, hæc sunt belli decora, profuisse nemi-
ni, nocuisse quàm plurimis, nullo respectu aut recordatio-
ne præsentis mundo Dei: ita gerunt in corporibus polluti-
tis animos coecos, ut Dei iustitiam non videant, & admo-
neri indignè ferant. Si maximè omnia sibi licere putarent
milites, religio tamen ipsis esse debebat, templa vel spolia-
re, vel sanguine interfectorum polluere. Ea enim loca ab
ipso Deo immunitatis habent privilegium, adeò ut quis
patra-

Joël. 2.

Exod. 21.

Num. 25.

patratâ cæde fortuitâ, ibi ad cornua altaris tutum habere potuerit receptaculum. Honorius & Theodosius Imperatores Christiani legibus caverunt, ut qui aliquos ab aris & templis vi abstraxissent, crimen læsæ majestatis incurrerent. In Synodo Arausicanâ cap. 5. cautum est, ut confugientibus ad Ecclesiam, (seu templum) loci sancti reverentia & intercessione liceat esse tutis. Quin & gentiles templis magnam habuere reverentiam, ita ut non tantum confugientes ad ea *ἀσυλία*, seu jus veniæ, habere dicerent, sed & tempore belli, non facile quemq; in iis læderent. I Agefilaus Athenienses ac Bœotios apud Coroneam cum suis sociis iter ejus impedire conatos gravi prælio vicit. Ex hoc prælio multi ad templum Minervæ confugerant, de his rogatus, quid fieri vellet Agefilaus? vetuit illos violari, cum tamen in eo prælio vulnera aliquot accepisset, omnibusq; vehementer iratus videretur, qui tum arma adversus ipsum tulerant; plus tamen apud ipsum valuit religio, quàm ira. At quid nostri milites? non tantum cædibus templa replent, sed & planè diruunt, tristiq; incendio lamentabile faciunt spectaculum. Atq; utinam exempla non sat multa suppeditaret præsens bellum! in quo Doctores Ecclesiarum non pauci cum auditoribus suis, dum sacris operati sunt, præda militibus facti, & cum solatio animæ ultimum vitæ spiritum hauserunt. Quanta vidit Bohemia, Moravia, Austria, Hungaria & sacrarum & prophanarum ædium incendia? quot nobilissimarum urbium spolia? quot lectissimarum virginum, & honestissimarum matronarum supra? quàm horrendas totarum regionum depopulationes? Nos fando

Deut. 19.

Cod. lib. 2.

de his qui

ad Ecclesi-

as confugi-

unt l. Fide-

li.

Dist. 87.

cap. Eos

qui ad Ec-

cles.

saltem aliqua, non sine gemitu, audivimus; putatisne
 eos, quorum interest, sine lacrymis sanguineis aspicere
 ea potuisse? Sed benedicta sit Sacrosancta Trinitas, quòd
 non omnes consumti sumus: benedictus sit DEUS deo-
 rum, qui Silesios ac Lusatios vicinos ac amicos nostros,
 tanquam torres ambustos ex hoc incendio eripuit. Quo-
 modo si eruat pastor de ore leonum duo crura, aut extre-
 mum auriculæ (ut hoc de suo mihi largiatur Propheta):
 Sic eruti sunt fideles, qui habitant in Silesiâ, in plaga le-
 ctuli, & in Lusatia grabato. Florent adhuc ex voto suo:
 sacra in templis faciunt sine metu: Reipub. consulunt si-
 ne impedimento: agros colunt sine damno: peregrinan-
 tur, negotiantur, sub ficu vineâq; suâ quisq; habitat sine
 incommodo. Non hæc suæ tribuere possunt innocen-
 tiæ, sed pro suâ pietate Electoris Saxonici prudentiæ, (si
 à misericordiâ Dei discesserint) hanc suam haud inviti ad-
 scribent immunitatem. Noverat enim Serenissima sua
 Celsitudo, quod nisi terræ detur tranquillitas, nec inha-
 bitantium magna sit in Deum, vel magistratum pietas:
 ideò, quantum in se fuit, illos quàm tutissimos etiam hoc
 in genere præstare voluit. O magnum & hoc præ aliis,
 qui ad pristinum Imperatoris obsequium reducti sunt, pri-
 vilegium, quod non regionis depopulatione, sed inco-
 lumi terra, ordinarii saltem tributi pensione acquisitum
 est! Ecquid verò hoc incommodi? *Majores nostri bella
 gesserunt, bello fatigati, pacem petentes, tributa obtule-
 runt, inquit Orosius: Tributum pretium pacis est, nos tri-
 buta dependimus, ne bella patiamur. Melius est exiguum
 dare*

Or os. lib. 5
 de Orime-
 sta.

dare principi protectori, quàm totum relinquere militi prædatori. Magnum ergò & hoc est beneficium, quo Saxo Elector vicinos nostros ad immortalem grati animi declarationem magnoperè sibi obstrinxit.

His deniq; omnibus quasi cumulum addit, illa cum vicinis nobis renovata amicitia. Tristissima sanè rerum facies erat ante menses quatuordecim, & quod excurrit, quando affinis cum affine, cognatus cum cognato, frater cum fratre, filius cum patre, & quod tristitiam omnium maximè augebat, unius ejusdemq; fidei socius cum socio bella gerere cogebatur. Verè tunc, cum paries ille proximus arderet, res nostra agebatur, non tantùm ob commune periculum, verum etiam ob immane illud odium, quod in nos derivabatur ab illis, quos temeritatis suæ postea poenituit. Et sanè periculosum erat dissidere ab aliis, quos in communi incendio socios habere præstabat quàm hostes; quos diffidentia à nobis fecit alienos, quibus vel ipse furor arma ministrare potuisset: Sed fecit divina bonitas, & Serenissimi Electoris nostri prudentia ac industria, ut & nos experiremur, belli finem esse pacem, & ut M. Tullius loquitur, bellum ita suscipi, ut pax quæsita videatur. Nisi enim armorum ille terror antecessisset, forsan optata illa, & ex animo quæsita pax in hisce regionibus secuta non fuisset. Jam autem sereniore vultu nos invicem aspiciamus, cessavit diffidentia; fugit metus; rediit amor mutuus, & auro contrà carior concordia. Jam restituta nobis sunt cum vicinis nostris commercia, jam com meatus reclusus, quem metus & diffidentia occluse-

rat: jam Gratia ad nos redire, quas Bellona abegerat: jam in mutuos ruunt amplexus, quos suspicio divulserat. O beatum illum annum, quo Elector noster clementissimus hanc nobis aperuit concordia januam! Sic nimirum *Una eademq; manus vulnus opemq; talit.*
 O dilecta concordia! ô dulcis consensio! Ecce! quàm bonum, & quàm jucundum, fratres habitare in unum! Hic est Thyrrenus ille lapis, qui quamvis grandis, innatat, comminutus fidit: nam concordia sustinemur, discordia pessumimus. Hæc est dulcis illa nutricula amicitia, quæ solutâ animorum consensione & ipsa solvitur. Hic est terror hostium: nam Callicratidas apud Plutarchum rectè olim judicavit, Græcos aliâ ratione non posse reddi barbaris formidabiles, quàm si depositis intestinis simultatibus mutuam inter se concordiam sancirent. O utinam hic animus impetrari posset à Germanis nostris omnibus, ut cum intestinis simultatibus etiam arma ponerent, viresq; suas contra communem hostem Christianorum, Turcas Tartarosq; converterent! quàm facilè barbaris illis formidabiles fieri possemus, sed, dum jam in mediâ Germaniâ mutuis cædibus in propria sævitur viscera, metuendum est, ne opinione citius nos ipsos prædam objiciamus illis barbaris, quos hæctenus, per annos benè multos, à finibus nostris Germana virtus propulsavit. Agnoscitis, opinor, Auditores, quàm multa & magna sint, quæ Deus pro immensâ suâ misericordiâ per Electorem Saxonie superiori anno & his & vicinis regionibus præstitit beneficia, pro quibus hodierno die DEO præpotenti laudes & gra-

Sen. lib. 4.
de ira cap.
106.

Plut. in
L46.

& gratias; Serenissimo verò Electori honorem & obsequium offerimus.

Sed audire mihi videor quorundam voces: Quæ tu nobis beneficia narras? quam pacem, quem consensum memoras? Annon ex clade Budissinâ calent adhuc aures nostræ? annon Hannibal adhuc ante portam est? annon Turcici & Hungarici acinaces in finibus Silesiæ fulgurant? annon Martis alea satis adhuc ubiq; dubia est? verendum omninò ne nimis præproperè, & prorsus ante victoriam triumphemus. Hæc illi veluti ex syngraphâ nobiscum agunt, quibus etiam, ni fallor, sapientum aures interdum obtundunt. Sed enim, Auditores, nobis non est animus triumphos instituerè, veluti de debellatis hostibus: sed Dei benignitatem prædicamus, quæ nobis, & vicinis nostris in his bellorum motibus veluti per obscuram quandam nebulam affulsit. Quemadmodum enim cum per dies benè multo triste coelum nubibus obductum, amabile Solis lumen occultat, & verò ex aliquâ coeli parte Solis radii non nihil emicant, gaudium certè cum spe plenæ serenitatis cõcipitur: ita, dum in hac tempestate bellicâ, ex aliquâ parte saltem pacis serenitas amicum nobis vultum ostendit, exultat omninò Spiritus noster, cor micat, & in laudes altissimi exsurgit, plenamq; pacem sibi pollicetur. Negari enim nequit, quod Silesiorum & Lusatorum, hinc etiam nostræ conditio, jam longè sit tranquillior, coelumq; nostrum serenius rideat, quàm multorum aliorum populorum, quos hæc simul concussit tempesta. Forlan & Lusatia, sicuti Silesia, nullam fundi sui calamitatem

vidif-

vidisset unquam, si non ex parte semetipsam turbini isti involvisset. Elector certè Serenissimus, naturâ placidus, & pacis amantissimus, non ut tempestates moveret, sed motas compesceret, tot sumtus impendit, tot pericula subiit, tot labores sustinuit. Sed quemadmodum parens subitâ exortâ tempestate liberos nec imbrem, nec fulmina metuentes, etiam arrepto brachio è plateis per præceps ad se rapit in locum tutiorem, non ut perdat, sed ut ab imminente perditione præservet: ita Elector, ingruente jam, ex loco sublimiore grandine & fulmine, quæ paulò post alias conquassarunt provincias, pro paternâ suâ curâ traxit, qui duci noluerunt, quorum præcipitium non sine tristissimis oculis aspexit: quin & totam illam victoriam, ita moderatus est, ut & victis parceret, & deinceps apud Cæsaream Majestatem victorum potius patronum, quàm victorem ageret. Magno sanè animo militis præfidiarii contumelias perpessus est, nec, obtentâ jam victoriâ, iniquenquam severius animadvertit, sed militem indemnem dimisit, civibus à milite deceptis condoluit, ipsorumq; damna suâ munificentia sublevavit, probè sciens, regium esse, benefacere & malè audire. Quis unquam melius fortunâ suâ uti? quis majori cum mansuetudine victoriam moderari potuit? Quod Lusatii & Silesii, adde & nos ipsi ab hoste nondum tuti sumus, nihil hoc derogare potest felicitati harum regionum, quam prædicamus. Nunquam enim tam perfectè benedicit Deus alicui regioni, quin aliquod exercitium pietatis & patientiæ relinquat. Hostes sunt, qui nobis hanc pacem invident; sed homines sunt,

sunt, qui nihil possunt contra Deum: prætextum belli habent, sed prætextus bellum justum non facit: Turcas & Tartaros adducunt; sed qui habitat in coelis irridebit eos, circuloq; naribus injecto in locum suum reducet: gladium & ignem minantur, sed Deus est, qui confringit arma, & scuta comburit igni: ingenti agmine sunt in accinctu, (ita enim fertur) sed Deus æquè per paucos juvare potest ac per multos. Esto, quod periculum aliquod nos expectet, melius omninò est, ut inferatur illud ab extraneo, quam à magistratu. Israelitæ contra Benjamitas fratres suos ac religionis socios pugnantes, justam belli causam habebant, quin & Dominus ipse militem contra Benjamitas conscribebat; & tamen non omninò absq; omni periculo erant. Nam secundâ vice à facinorosis Benjamitis cædebantur, ita ut primùm viginti duo millia, deinde octodecim millia virorum fortium interimerentur: tertia vice totus exercitus in fugam vertebatur, cæsis triginta viris. Id quod Israelitas ferè exanimabat, ideò cum fletu & lacrymis multis rem hanc ad Dominum deferebant. Num ergò ex parte Israelitarum jam depugnatum erat? minimè verò: Sed Deus ille, qui arma sumere jusserrat, spiritum ipsorum crexit, & causæ bonitatem interfectione hostium plenaq; victoriâ vel tandem comprobavit. Contra unum David & tribum Juda erant undecim tribus Israelis in armis, duce Abnero, qui Isbosethum Saulis filium in regem elegerant, rejecto David: sed unico Abnero interfecto, dissolutæ sunt manus Isbosethi, omnisq; Israel perturbatus est, qui rejecto rege novo pristinū foedus cū 2. Sam. 4.

E

Davi-

ORATIO PANEGYRICA.

Dauidem redintegrabat, Isboseth autem in lecto suo à propriis corporis sui custodibus interfectus est. Ita æquè dubia Martis alea est ex parte hostium, quàm nostra. Viderit quisq; quam causam præliandi habeat: de cætero Dominus providebit. Desinant ergò invidi hoc livore Serenissimi Electoris Saxoniae felicitatem obnubilare: nihil enim aliud agunt, quàm quod surdis auribus & clausis oculis beneficia Altissimi negligunt, h. e. in abyssum malorum, quæ nunquam recedent à domo ingrati, se præcipitant.

Quid verò nos? Auditores optimi, quàm mente tanta beneficia Dei considerabimus? quibus oculis aspiciemus? Romani cum se in periculo versari cernerent, vovebant, quæcunq; proximo vere apud se nata essent animalia, diis se immolaturos, unde ver sacrum dictum est. Nos nondum omnibus periculis exempti, è multis tamen liberati, non aberrabimus, si hoc anni auspicio nos, nostrasq; operas Deo præpotenti consecremus, & in primis victimas labiorum nostrorum cedamus, grato pectore memores acceptorum beneficiorum & devotè supplices pro futuris.

Tibi ergò, ô æterne Deus, hymnum cantamus: Tibi, quantas omninò, in his ingenii nostri angustiis, animo concipere, quantas in ista elingui pænè balbutie verbis exprimere possumus, gratias agimus, quòd in his furoribus belli tam paternis oculis nos respexisti, & sanctorum angelorum excubiis super hanc provinciam vigilasti, ne & illa in tam triste incendium Germaniæ abriperetur. Non sumus meliores vicinis & fratribus nostris; sed no-

stra

ORATIO PANEGYRICA.

stra quoque peccata super caput nostrum aggravata sunt: Tu vero misericors & propitius es, qui pepercisti nobis; & per electum tuum organum, Serenissimum Saxoniae Electorem, salutem dedisti populo tuo. Quid retribuemus tibi pro tantis bonis? En tibi cor nostrum, quod amore tui totum semper ardeat: ad quod si nondum est idoneum, tu tibi illud prepara in jure sacrificium. En tibi omnes labores operasque nostras, quae soli tuo honori inserviant: Tu benedic eis, ut tibi semper sint acceptae. Ad genua misericordiae tuae devoluti devotis suspiriis oramus, o mitissime Pater, respice in faciem Ecclesiae tuae multis in locis turpissime deformatam, audi gemitus miserorum tot millium, quos sub hostium manu ad Te fundunt: aufer bella ad extremum terrae; nec da regionem optimam in manus barbarorum. Restitue Ecclesiae tuae pristinum nitorem; custodi puritatem verbi tui, impedi omnia consilia sanguinaria, redde pacem populo tuo, cum qua nobis reddes omnia, quaecunque ex voto esse possunt fidelium. Perfice DEUS, quod operatus es in nobis, ne des nos in confusionem hostium, ne interturbetur gaudium nostrum. Succurre miseris in Moravia, Austria, Hungaria & passim alibi ad Te suspirantibus fratribus nostris, fac ut eluctentur tandem ex hac calamitatum abyssu, & nobiscum humero uno Nomini tuo serviant. Ita hanc letitiam nostram firmam, stabilem, certam ac ratam non tantum in pra-

sentiâ nobis efficies, verum etiam subsequentibus temporibus diuturnam conservabis, donec perfuncti hac militiâ ad solidam, æternamq; quietem, quæ nobis sanguine Filii tui parta est, perveniamus.

Jud. 11.

Te verò, ô Elector inclyte, Domine clementissime, quibus Te laudibus & applausibus excipiamus? Jephthen, heroa fortissimum populi sui sospitatorem ex prælio Ammonitarum redeuntem filia unica cum tympanis & choris excipiebat victorem, sed magno patris cum luctu. Fiat, utinam, ut Te Patriæ Patrem nos filii Tui ita salutemus, ne ullâ vel Tibi, vel nobis, luctus & querelarum, sed perpetua gaudii ac tripudii materies inde excreseat. Majores tuos laudatissimos Saxoniae Electores elogiis suis, quemque pro meritis, grata ornavit posteritas: Fridericum III. Academiae hujus fundatorem vocavere SAPIENTEM, Johannem ANIMOSUM, Johannem Fridericum CONSTANTEM, Mauritium FORTISSIMUM, Augustum PIUM, Christianum I. parentem tuum MAGNANIMUM, Christianum II. fratrem, MUNIFICUM: Te, JOHANNES GEORGI Domine clementissime, si dixerim IN BELLO PACIFICUM, nihil abs re dixerim. Ita enim moderari potuisti bellum, ut in eo non victoriam, sed pacem quæreres, quæ sanè virtus Tibi propria gloriâ parit immortalem, & innumeris triumphis potiore. Pro quibus in nos, & vicinos nostros meritis nihil aliud expetis, nec aliud quidquam possumus, quàm votum, sed calidis animi suspiriis fufum: VIVE, VIVE, Elector Serenissime, Pater patriæ, salus afflictorum,
afy-

ORATIO PANEGYRICA
asylum derelictorum, legum protector, pacis instaura-
tor.

Annuat oranti Dominus Tibi, JANE-GEORGI:

Paraphra-
sis Psal. 20.

Det, quaecumq; rogas, adversaq; spicula sortis
Defendat capitiq; tuo, capitiq; tuorum,
Teq; Sione tueatur ab arce, potenti
Robore, quò firmis animis & pectore forti,
Stes contra quem vis, ut murus abeneus, idum.
Cœlitus accendat gratæ libamina mentis,
In cineresq; precum convertat tibia tuarum.
Quidquid agis, benè sit, Tua semper vota secundet,
Consiliq; tui quod vis felicitet omen.
Faxit; ut æternos Tecum faciamus oratus,
Atq; sibi pro Te solvamus vindice grates.
Audiat, auxilioq; precum spem prævolet, & Te
Prosperet in votis, reseretq; sacraria cœli,
Divinaq; aure Tibi cœlitus impleat imbrem
Curribus & turmis alius confidat & armis,
Bellantumq; sibi numerum subducat equorum:
Nos juvat in Domini confidere Nomine: ab Illo
Duxq; ducisq; boni victoria provenit uno.
Terga dedere hostes; nos autem stamus, & Illi
Interière armis fulti, Nos Numine tuti
Vivimus: à Domino benedictio Principis: Ille
Annuet, & nostris addet sua pondera votis.

DIXI.

E 3

SENE-

SENECA LIB. I. DE CLE-
MENTIA C. III.

Ilius demum Principis magnitudo stabilis fundataq; est,
quem omnestam supra se esse, quam pro se sciunt; cu-
jus curam excubare pro salute singulorum atque uni-
versorum quotidie experiuntur. Quo procedente, non,
tanquam malum aliquod aut noxium animal e cubili
profilierit, diffugiunt; sed tanquam ad clarum & benefi-
cum sidus certatim advolant, objicere se pro illo micro-
nibus insidiantium paratissimi, & substernere corpora
sua, si per stragem illi humanam iter ad salutem
sternendum sit.

SENE-

E 3

PANEGTRICUS
SERENISSIMO POTENTISSI-
MOQUE PRINCIPI
DN. JOHANNI GEORGIO
SAXONIÆ, JULIÆ, CLIVIÆ AC
MONTIUM DUCI:
S. ROMANI IMPERII ELECTORI SE-
PTEMVIRO &c.

dictus

ab

AUGUSTO BUCHNERO
Dresdense, Poët. Prof. P.

Qui

PANEGYRICUS.

QUI trepidi nos cunque metus, quicunque timo-
 Sollicitos habuere, ex quo defendere jura (res
 CAESARIS instituit, perq; arma reducere pacem
 Ruptam armis patrie juratus Principis ardor,
 Nunc abeant cedantq; procul: toga cuncta peregit
 Atque pii fortuna Ducis, trabeaq; labores
 Victrices vicere aquilas: se corrigit error
 Dum licet, & penitus turgentis semina belli,
 Dum surgunt, extincta jacent. Nunc cornua ponit
 Carpathio nutrita gelu, placidusq; Budorgin
 Prævehitur Viadrus, gemmarum dives & auro
 Bobera mite sonat, nec, ut ante, accensus in iras
 Holsaceler Nissusq; tumet. Quæ sumserat olim
 Lusatus non sponte ferox, nunc projicit arma,
 Et veniam pacemq; rogat, gaudetq; subire
 Victoris placidi leges & mollia jura.
 In melius versa omnia eunt. Sancivit amorem
 Quæ ferit læsitq; manus: quem nuper agebat
 Iam Mysus tutature eques; nil Saxo nocere
 Porro cupit; socii coeunt ex hoste manipuli,
 Et geminata uno sudat pro cardine virtus.
 Non cadem metuunt proceres, non crimina vulgus,
 Divitiasve habuisse, nocet; turbatur a viro
 Nemo lare, & dulces exul migrare penates

Cogi-

PANEGYRICUS.

Cogitur: antiquos ritus venerataq; longè
 Numina templa colunt, nullumq; altare iubetur,
 Quem nescit, dare vota Deo: sua cuique tueri
 Sacra recepta licet. Votis majora videmus,
 Et querunt dubia presentia gaudia mentes.

Quis meritum tam grande Ducis, quis tradere fastis
 Et donare aro? qui ferre minoribus olim

Annales poterunt, vatumq; sacrare labores?

Da veniam, da, summe Ducum, non pectora nostra

Nonte hominum laudes capiunt; superamur, Et omni

Nos tuâ parte premit numeroso examine virtus.

Iustitiam celebrem? tardet Clementia cantum:

Quàm pius Et charus superis? telluris amores

Et populi non emt a fides mea dicta moretur.

Armati referam laudes, dextraq; potentis

Orsa canam, Et quanto praeceles fulmine belli?

Me pacata premat virtus, Et purpura Martem.

O felix! ô magna dies! ô numine plena!

Digna ô Hydaspèis signari in secula gemmis,

Qua tibi nascenti tam faustos annuit ortus,

Omnibus ut te unum possis impendere rebus,

Et pariter belli laurum, trabeasq; mereri

Pacificas! Quod si te secula prisca tulissent,

Regia quum supero virtus adscripta decori est,

F

Te

PANEGYRICUS.

Te sibi contempto Rhodopeia regna Gradiuo,
 Mallet Creta Iovem. Soli longinqua videntur
 Atque aliis submota tibi, Chaldeus in astris
 Non citius ventura notet. tua pondera mentis,
 Æthereos sensus, & verba equalia nimbis
 Quis non miratur procerum, aut Legatus adorat?
 Ante venis discenda animo, naturaq; donat
 Nobilitasq; sibi, quæcunque labore parantur
 Annorumq; aliis usu. Te semper honesti,
 Atque æqui pia cura regit: nec vota precantur,
 Fastidis sortemq; hominum: tibi pauper amatur,
 Par inopi pariter jus dividis atque potenti.
 Antiqui mores, nostroq; incognitus ævo,
 Te sequitur candor, munit constantia pectus
 Firma animi, ac nullo patitur terrore moveri.
 Stat menti jurata fides, non prospera fortis
 Te attollunt, adversa premunt, semperq; paratus
 Casibus occurrens fortunam utramq; triumphas
 Nil præceptis, citus omnia agis, consulta tuorum
 Consilii rector mens, fati gnara, faceffit.
 Talis Alexander bellorum fulmine Eoas
 Attonuit gentes, & vincula ferre coegit
 Nequicquam auratis pugnacem cornibus Indum.
 Talis Casar erat, victricia signa per orbem

Quum

PANEGYRICUS.

Quum ferret legesq, suas. Fortuna nec usquam
 Conatus frustrata tuos: tibi militat aether,
 Et conjurata veniunt ad classica laurus.
 Non tibi delicia segnes, non marcida cordi
 Otia, non epula diverso è Sole petita,
 Persarumq, onerat qualis convivia luxus:
 Uteris inventis dapibus, vix prisca Laconum,
 Sobria coena magis, rigidi non mensa Lycurgi
 Sanctior: interea heros, quos addidit astris
 Bellipotens virtus, VVitekindaq, nomina, & ingens
 Alberti decus, unde tibi descendit origo,
 Commemorare iuvat, magnamq, his pascere mentem.
 Aut dare, qui casus homines, qui sceptrum fatigent,
 Et cautos monstrare metus, & spargere dicta
 Aurea, Socraticis non inficianda palestris.
 Iam si forte tuas dimittunt publica curas,
 Fessaq, tot rebus sibi se mens ignea laxat,
 Æripedem conscendis equum, simulacraq, ludis
 Martia: non patriæ talem videre Therapna
 Castora, non juvenem senior miratus Achillem
 Thessalus. Uique tuis sonipes calcaribus arsit,
 Diffusis stant colla iugis, vivusq, per armos
 Impetus exultat, generosis ignibus ora
 Eumant, vix tactas levis ungula transit arenas.

PANEGYRICUS.

Sepius in virides saltus & lustra ferarum,
 Te tuus ardor agit, atque arma Dianea tractas.
 Iamq; procul cervam volucrem, jam cominus aprum
 Sternis humo pugnans, ipsisq; cubilibus ursos
 Audaci virtute moves. Tirynthius ultro
 Latousq; tibi cedant: Tirynthius armis
 Latous jaculo. Non alter ferre calorem,
 Hibernasve nives matutinamq; pruina
 Promptior, adversum durare nec imbribus Austrum.
 Regna Primislai, quasq; olim condidit urbes,
 Caucasam post terga nivem, Riphæaq; linquens
 Sidera, Sarmaticis, Zechus, progressus ab oris,
 Miscuerat turmale fremens, vultuq; doloso
 Occultata nefas, se RELIGIONIS in ora
 Transmutans nivea, crudum insinuarat amorem
 Belli animis, praeses Pœnarum tristis Enyo.
 Iam quoque finitimas gentes gliscente tumultu
 Sollicitat: socii rapiuntur in arma Silesi,
 Marcomanus priscâ stimulatus pectora laude,
 Non sua bella movet: solus premit Austrius iram,
 Parcendoq; nocet. Numeroso cinctus ab hoste
 Quid faceret Caesar? quum jam quoque dira minatus
 Ister atrox, fictaq; fugâ lethalior Hunnus?
 Saxoniam deposcit opem, pacandaq; defert

Misni-

* Misniacas quondam non dedignata secures
 Arva Lusatorum, quantumq; interjacet Albis
 Atque Oderæ fontes, tantis te destinat actis
 Imperii qui sceptrâ pater Iove sustinet æquo,
 Credit & esse parem. Nam quæ tam fida magisq;
 Augustis devota manus? hæc proxima Cervix
 Ponderis immensi, partæ quæ laudis honores,
 Et tanta imperii fata inclinata recumbant.

* Utraque
 enim Lu-
 satia olim
 sub Mar-
 chionibus
 Misnie
 fuit.

Vota hæcere viro, sacroq; in pectore cogens
 Totum animi ingenium ventura pericula versat
 Arma manu, an longum populi servaret amorem:
 Omnia volventi, vincunt pro Cesare cause
 Imperii & reparandus honos. Sibi tutus, in hoste
 Prætimuit damnum: verbis prius omnia tentat,
 Et suadet, non cogit atrox. Fera fata resistunt,
 Dum frustra-oblatæ calcantur fœdera pacis.

Non tamen exarsit; sed nobilitate serenâ
 Æternum imperii bello proponit honorem,
 Dein verso ad superos sic pectore ritè profatur:
 Omnipotens mundi genitor, violabile nulli
 Numen amans hominum, tuq; ò, quæ sanguine arborum
 Relligio firmata mihi, Pietasq; Fidesq;
 Nec non patria chara, & denique si qua vereri
 Aut juvat, aut par est, me invitum arcessere Martè

PANEGYRICUS.

Testor ad has acies, invitum signa movere,
 Non has sponte manus in certas ducere cades,
 Vulnere sed læsà cum majestate coactum
 Imperii. Quamquam & vestras defendere partes
 Fatum urget celeresq; doli. Gladio ergò paranda est
 Pax frustrata togam: quumq; auxiliantia verba
 Ne quisquam serimus, ferrum tentare necesse est.
 Fortunam sibi quisque facit. Nunc sumite bellum,
 Et pacem mandate manus. mea causa peracta est,
 Nil superest, spretà pro Pallade Iuppiter hac stat,
 Dixit & insignem crocea sinuamine sive
 Induitur galeam, lateri sacer additur ensis,
 Quali vix superos & sidera terret Orion.
 Classica tum lituos jussit: subito undique miles
 Erigitur, læta properant ad signa cohortes.
 It totum campis agmen, geminata refulget
 Armorum splendore dies, ductorq; diei
 Auctus luce novà radiisq; potentior exit.
 Ipse etiam egreditur, nitidis conspectus in armis
 Cornipedis fera terga premens, seque arduus exstat
 MAURITII in speciem magni, quum belliger iret
 Danubium & Getici rabiem frenare tyranni.
 Hinc procerum speciosa cihors, delectaq; pubis
 Robora, quasq; ipse metuant æquare bimembres,
 Incedunt equitum turma: simulacra moveri

Ferrea,

Ferrea, & erat am credas prorumpere gentem,
 Sic operit formatq; chabybs. Ruit undiq; portis
 Visendi studio plebes, tota ipsa videnda
 Quantam DRESDA capit: puerorum imbellior etas
 Summa tenent, matresq; pia timidaq; puella,
 Complent ima viri. Quanto tum lumina fletu
 Imbre pio & maduere gena? qua mista timore
 Gaudia defixos animos in principe charo
 Versarunt? quantis salierunt pectora votis?

Tertia lux roseo caelum patefecerat ortu,
 Budissa Nisicenis ager quum praeiuit urbis
 Mœnia, & abruptis surgentem erupibus arcem.
 Salve, miles ait, tellus! salvere per ipsam
 Si modo te licitum est: si sponce admiseris, hospes
 Advenio, sin, hostis ero. Nunc elige, bellum,
 An pacem me ferre velis. Si bella placebunt,
 Virtuti patet ampla seges. non tela, vel enses,
 Non celsa obstiterint turres: quaquã ira virum fert
 Perrumpam. Sevi proh quanta licentia ferri
 Tunc erit! immensa meriti quàm incade natabunt!
 Sic ait, & properat vallum, & munimina ponit
 Iusta sibi. Quid te duros stimulavit in ausis
 Urbs misera, & male-gnara tui? quid fata movere
 Te juvat, & tristes casus urgere vocando?

Pri-

PANEGYRICUS.

Prima noces, pacemq, negas, hostemq, professa
 Hostes ipsa facis. Quis tantum ferre furorem
 Æquâ mente queat? sed tu Dux magne tulisti
 Nil referens hostile hosti. Credentne minores?
 Obsessor vice civis erat, timidusq, nocere.
 Quid te nunc non posse putes, sociata fuere
 Quum Pietas Nemesisq, tibi, Natura videtur
 Qua quondam opposuisse parens, quum conderet orbem,
 Atque hominum mortale genus, sua semina didens
 Mentibus, & certos generans in pectora motus?
 Perstat in incepto demens furor, & sibi sævus
 Indulget, citius possis mollire precando
 Caucasæas rupes, & duriora ferri,
 Quàm populo suadere fero justæ otia pacis.
 Augescit pietate nefas, & spernere cœpit
 Quem parsisse videt: nec tantum vulnere teli,
 Sed sævâ quoque voce ferit, convicia lingua
 Missilibus geminata volant. Arcessere fata
 Sic juvat, & misera præcepserunt ruina.
 Tum demum magnos sese sibi cessit in astus
 Nobilis ira Ducis, nec jam parcendo mederi
 Sustinet ingratis, ferrum meditatur & ignes,
 Et resecare parat, si quæ nocitura videntur.
 Sic leo desuetus silvis, rituq, ferino

Depo-

Deposito, placidos quum adscii ut tempore mores,
 Et didicit pectiq, jubas, hominemq, vereri,
 Si contra hostilis micuit lux obvia ferri,
 Erigitur, queritq, diu, quas exiit, iras.
 Ast, ubi perstiterit damnatus & improbus hostis,
 Addideritq, minas, stimulantis verberare cauda
 Se monet, & vastos frendens attollit in artus.
 Irruit, atque uno consumit momine pugnam.

Continuo stridor lituum clangorq, tubarum,
 Audiri per castra Ducis: premit undique bellum,
 Atque urbem sua fata manent. jam contus & ensis
 Militat, & totis incurSAT viribus agmen.
 Flamma etiam mandatur opus. subito omnis in igne
 Urbs sedet, & trepidas vincunt incendia curas.
 Vix tali Vesuvius apex exaestuât irâ
 Hesperia quum triste tonat, jamq, ignea montem,
 Solvit hiems: vix sic ruptis furit Aetna cavernis
 Flammarum molem glomerans ac sidera lambens.
 Ergo ubi nulla super patriam servare cadentem,
 Et restare hosti ratio, clementia magni
 Sollicitata Ducis. veniunt & poplite flexo
 Vitam humiles pacemq, orant. O mite benigni
 Principis ingenium! dociles o sumere bellum
 Et finire manus, lethoq, inferre salutem!

G

Annu-

PANEGYRICUS

Annuit, & paucis sancit solennia dictis.
 Quis populi tum vultus erat? quos poena manebat,
 Libertas nec opina beat: nil damna recensent
 Ac tristem accusant cladem, venisse videntur
 Ex merito, inq; Ducis bonitate sua omnia ponunt.
 Interea socias it praepes fama per urbes,
 Invaditq; animos populi, clademq; recentem.
 Differit, ac velox venturi nuncia belli
 Centenas solvit dira in praconia linguas.
 Omnibus incubuere metus, placuitq; teneri
 Signa, nec in dubia discrimina mittere pugna.
 Quin etiam errorum piguit, sanaq; rediit
 Ille pudor mentis; nec jam pretendere facta.
 Compositis tendunt dictis, commissa fatentur
 Ingenue, veniamq; rogant, parere parati,
 Et certam jurare fidem, nec parcere vita,
 Si velit, & totos pro Cesare fundere census.
 Non hoc absque Deo meliore & numine gestum est:
 Vix completa suum bis Luna peregerat orbem,
 Nocturni regina poli, blandaq; quietis
 Arbitra, per veteris sedes ubicunque Lusizi
 Sudetum creta nivibus Sprea labitur unda,
 Aut tacitis Alestra vadis it nubilus amnis,
 Quum nostri steterunt fasces & Saxona jura.

Exi-

Exitium jamq̄ ipsa timens, pertesaq̄ belli,
 Bojemaq̄ memor cladis, transgressa nivosi
 Culmina Sabothi Mysorum venerat oras
 SLESIA, Saxonici subiens in Principis aulam,
 Non galeà crinis premitur, lorica lacertos
 Nulla tegit, qualem nuper se in bella ferebat.
 Sed miti succincta togà, similisq̄ precanti
 Visitur, & placida frondem prætendere oliva.
 Deinde manu venerata Ducem, sic orsa loquendo est:

Saxonici Rector populi, quem regibus ortum,
 Fama probata canit, (quamquam virtute potentem,
 Plus noster miratur honos, & regibus aequat,
 Quin Reges super extulerit) sint hæc enus arma,
 Nunc veniam pacemq̄ rogo: si fœdera rupi
 Casareas temnens aquilas, jam pœnitet: ipsam
 Erroris damnare libet. Sed vincula gentis
 Cognata junxere malo: sic fratre juvatur
 Sæpe nefas fratris, sic patrem natus adheret
 Peccantem, & suadet sanguis, cui pugnat honestas.
 Imposuit male cautus amor. Iam numerus & aras,
 Et patrios cultus, quis non defenderet armis?
 Credebam hæc mihi cuncta peti: sed ubi exiit error,
 Et veri jam caussa patet, disco, ecce, fidelis
 Exemplo esse tuo, damnata & credere parti

PANEGYRICUS.

*Me populosq̄, meos. Nec, si punire placebit,
 Obsisto: fateor noxam, meq̄, offero pœna,
 Non ut serva tamen. cunctos jugulare necesse est,
 Qui ferro punire velit; peccavimus omnes,
 Et parilis nos culpa premis: vacuata colonis
 Quem tunc arva juvent? viduas quem civibus urbes?
 Non hoc extulerit reges, & numina ponens
 Sidera donabit, se vire in vulnera, & enses,
 Et mactare reos, pœnaq̄, & sanguine pasci.
 Parcere subjectis, nec quâ jubet alta potestas
 Ire, sed armatas multum sibi demere vires,
 Et ferrum mulcere togâ, cœlestibus addit,
 Largiturq̄, decus. Quamquam nil Cesaris almi
 Moribus indubito: mitem natura creavit,
 Nec facilem in pœnas, promptumq̄, ignoscere culpæ,
 Ingentesq̄, animos cautis supponere frenis.
 Non simulata loquor, dubiaq̄, accommoda sorti,
 Sidera vos testor, quique omnia numine complex
 Rerum æterne Pater, pro Cesare cuncta parata
 En adsum facere atque pati: non arctius ipse
 Styris amet, quantisq̄, Carinthia montibus exit.
 Assere me, ò invicta manus, turbataq̄, tandem,
 Iura mihi, & verum Dominum, sed redde faventem.
 Non aliena peto, per connubialia jura*

Saxo-

PANEGYRICUS.

* Saxonibus sum mista tuis: tecum una coluntur
 Sacra mihi, ritus uni: quid certius unquam
 Religionem liget populos & jungat amore?
 Quam niveæ luces, & festi tempora fati
 Elysiis fluxere meis, quum Saganarura
 HENRICI, * Natiq; pias venerata secures?
 Tum didici primum cælestis semina verbi
 Imbibere, & vanos Romæ contemnere ritus.
 Iam majora dabis, si per te porrò tueri
 Sacra accepta licet, si propugnata tot annos
 Integra libertas, & jura antiqua manebunt.
 Non te subtrahimus Patriæ: defendet utramque
 Consiliumq; eademq; manus: tibi mille Pyracmon
 Fulmina, mille enses, atque insuperabile ferrum,
 Mulciber ipse dedit. Iam cui tot lecta virorum
 Pectora belligeriq; Duces? quid divitis auri
 Immensos memorem cumulos? superabitur illis
 Tempestas opulenta Tagi, quantumq; coruscant
 Pactoli pretiosa undæ. ne sperne precantem:
 Stent geminæ atque uno vigeant sub numine gentes.
 Finierat. lætâ tum majestate serenus
 Insequitur Princeps: ô chara & semper amanda,
 Nil insulto tibi, miseror magis; additus error
 Omnibus; & cautæ possunt impingere mentes.

* HENRICUS
 enim GEOR-
 GII Bohemo-
 rum Regis fi-
 lius, Dux
 Munsterber-
 gensis, conju-
 gem duxit
 ANNAM,
 VILHEL-
 MI III.
 Marchionis
 Misnia filii-
 am. Sed & Il-
 lustriss. Prin-
 cept CARO-
 LUS FRI-
 DERICUS,
 qui hered. ta-
 rio jure hodie
 eundem du-
 catû obtinet,
 ingens Silesia
 sua columen
 & decus, uxorem
 habet
 NN. Sereniss-
 simi Principis
 FRIDERICI
 VILHEL-
 MI Ducis
 Saxonie filii
 am. &c.
 * MAURIC-
 IUS, Electoris
 & Ducis
 Saxon. Fuit
 enim Ducatû
 Saganensis
 sub inclutorû
 Saxonie Du-
 cum imperio
 ab ann. Chri-
 sti 1472. usq;
 ad an. 1549.

PANEGYRICUS.

At culpam mox nosse suam, crimenq, fateri
 Ingeni res plena animi est. desiste timorem,
 Caesar amicus erit: tu tantum mente fideli
 (Nec dubito) te subde jugo: si pectore recto
 Ipse colo timeoq, Deum, salva omnia jura,
 Religioq, tibi, me vindice, tutamanebit.
 Continuo capitis turres excrescere visa
 In majus, subitiq, in tempora serpere flores,
 Afflariq, oculi nympha meliore juventa.
 Ipsa videbatur leto Dea candida vultu,
 Qua ferri cohibet rabiem, blandaq, quietis
 Otia largitur populis, & divite cornu
 Munera didit orans cunctorum seta bonorum,
 Delabi caelo, Lygiamq, invisere gentem.
 At contra infesto fugiens procul agmine Mavors,
 Quem Furor, & Rabies, praecepsq, Audacia, & Ira,
 Et Metus, & malesuada Fames, & turpis Egestas,
 Horrenda visu formae, comitantur euntem,
 Edonas hiemes repetebat, & horrida diri
 Regna Geta, ac lactis si qua potator equini
 Tartarus arva colit Scythico praetentus Imauo.
 Iam virides iterum saltus, & vallis opaca
 Frigora, & arguto blanditos murmure rivos
 Pastor habet, pecoriq, suo solatia monstrat.

Ipsi

PANEGYRICUS.

Ipsi etiam leti spe diuitem rura coloni
 Desolata aduent, festis discursibus urbes,
 Atque hilari feruent plausu: nil buccina terret
 Bella mouens, miti proleat gaudia cantu,
 Committitq; choros, paci q; adsuescere gaudet.
 Iam pietas, iam cana Fides, iam lata reuertit
 Iustitia, & terras iterum dignata tueri
 Suppressas leges expulsaq; iura reducit.

O summos transgressse Duces, quid patria reddet?
 Quid tibi pro tanto persoluet munere Caesar?
 Ingentes titulos, & rari nomen honoris?
 An fasces populosq; novos? debere putabunt,
 Soluerunt quacunque tibi regnum omne superstat
 Qui regnare iubet. * Latie Stilichona Camena
 Tam bello quam pace bonum, Dominisq; fidelem,
 Commemorant: Geticum sed quam pacauerat Istrum,
 Quum populos Aurora tuos, Libyamq; rebellem,
 Reddideratq; orbi pacem, Romanaq; iura,
 Defecit (pro! turpe) senex, invadereq; iuit
 Quis defensor erat sceptris. Tu fidus in omne
 Tempus eris, nec te regnandi sacra cupido
 Unquam adiget vetitas velle aspirare coronas.

Nunc age Cecropios proceres, nunc Thesea fortem,
 Miltiadenq; augustum, & libertatis amantes

Har-

* CL.
 CLAUDI
 ANUS Po-
 eta, incom-
 parabilis
 prudentiae
 scriptor.

PANEGYRICUS.

Harmodios, gens Graia tace: tuq; ardua Roma
 Fabricios Curiosq; Et nomina magna Camilli,
 Scipiadasq; Duces nunc desine, versa potentis
 Regna quibus Pœni, Romanoq; emula honori
 Mœnia, laurigero sub sidera ferre triumpho.
 Deme animos in bella truces, deme ossibus albas
 Fusorum segetes, Et tinctos cadibus amnes.
 Noster major erit, qui sic sine sanguine vincit,
 Et ferro scit habere modum. non vera potestas
 Quæ per damna venit, multo Et sancita cruore est:
 Hic mihi major erit, populis qui gaudet adesse,
 Et fatum donare novum, qui fœderis auctor,
 Et servare palam cupidus subrepat in alta
 Pectora, Et in mentes hominum scit ponere fasces.
 Non sic exuvia, detractaq; ab hostibus arma,
 Auratiq; axes, spoliisq; onerata superbis
 Fercula, palmataq; toga: non laurea victrix,
 Non auri radiatus honor per tempora florens,
 Tam decorant, quàm quæ servatis civibus olim
 Querna corona data est. Gaudete ò secula nostra
 Vos etiam dabitis venturo exempla nepoti,
 Magnaq; perpetuis referetis nomina fastis.
 At tu post varios belli pacisq; labores
 In tua regna redi, dupliciq; insignis honore,

Inde

Inde triumphales laurus, hinc civica monstrans
 Præmia, votiva succede penatibus aula,
 Spes populi votumq; tui. Prædivite cultu
 Florida, & arcanum vultu testata calorem,
 Tendit in occursum Conjux, æquanda Deabus
 Quas Samos, Idaliumq;, aut quordã incerta vagansq;
 Delos habet, nec non docta celebratis Athenæ.
 Iam roseas expansa manus in sancta verendi
 Oscula prorumpit Domini, colloq; refusa
 Heret inexpletum castosq;, accendit amores.
 At mater grandæva procul damnata potentis
 Stat voti, & largo conturbans gaudia fletu
 Se sibi concedit: talis turrita Cybelle,
 (Seu post Phlegreas acies, & Pelion Ossæ
 Impositum trepido pacem donaret Olympo;
 Seu Phaethonteos tardaret fulmine currus,
 Grassantesq; aliis compesceret ignibus ignes)
 Aspexit metuitq;, Iovem. Plauditq;, vovetq;
 Iam tua Dresda tibi, totoq; exultat honore
 Magnum iterũ complexa Ducem: sic Ismara Bacchũ
 Caspia quum tigris vehit, & Pangaæ resultant
 Culmina: sic Clarios Phœbo penetrante recessus
 Parnassi sonat omnis apex, letumq;, remugit
 Castalia, & docti despumant largius amnes.

H

Rex

Rex hominum atq; eterne Pater, sub numine cuius
 Mundus it, & certâ torquentur sidera lege:
 Et tu par patri, totoq; antiquior ævo
 Mundi Naie, salus: tuq; ô qui jungis utrumq;
 Spiritus, immittens cœlestem in pectora amorem;
 Tam rarum servate Ducem, meliore metallo
 Secula qui instaurare parat, fessiq; senectam
 Innovat imperii, priscumq; reducit honorem.
 Cujus vindiciis Ecclesia tuta triumphat,
 Et virtus antiqua redit, cœloq; relicto
 Dia redux hominum catus Astrea revisit.
 Sera sit illa dies & nostris tardior annis,
 Quæ tantum eripiat terris decus. Omnis in illo
 Spes nobis posita est: nondum undique bella quiesunt,
 Turbat adhuc Dacus, nondum Thrax supplicat acer,
 Eoæ restant laurus. Hunc Phasidos amnis,
 Et quanta Euxinum constringunt littora Pontum,
 Submissaq; tremens veneretur Bosphorus undâ.

AD

BUCHNERO DRESDENSE

Post. Post. Publ.

duplici ferro exarmatus in hostem
orant flavam rubea lecta comam
num notat ille ducem, cui tradidit
m; rubeam gentis avicus honor.

IMAGO
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
PRINCIPIS,
DN. JOHANNIS GEORGII,
SAXONIÆ, JULIÆ, CLIVIÆ ET
MONTIUM DUCIS:
S. Rom. Imp. Præf. Præt. & Electoris &c.

P. P.

Hieroglyphicè representata

ab

AUGUSTO BUCHNERO DRESDENSE

Poet. Prof. Publ.

Uis Leo sic duplici ferro exarmatus in hostem,
Cui decorant flavam rutea ferta comam?
Magnanimum notat ille ducem, cui tradidit enses
Imperium; rutam gentis avitus honor.
Quid gemino innuitur cornu? pax publica floret:
Quid vulicet hoc tuta est vindice Religio.
Quid super appictum signat venerabile nomen?
Tuti illo utpopuli, tutus ita ipse **DEO** est.
Sed querna unde venit clypeis intexta corona?
Dat **SERVATORI SLESIA** grata suo.
SERENISS.^æ EJUS CELSITUD.

Boni ominis faustaq; gratulationis

ergo

summissime D.D.D.

AUCTOR.

WITTEBERGÆ imprimebat CHRISTIANUS THAM, ANNO CHRISTI 1732 XXII.

ANGUSTO B

S
S
T
A
A
S

Impetr
Magnam
Cui deo
Lis Leo sig

AD

SERENISS. SAXONIÆ
ELECTOREM &c.

Dum tibi servatæ persolvunt præmia gentes,
Proque salute tuâ debita vota litant:
Nos quoque, sed nullo Musarum imbuta lepore,
Portamus sacris munera parva tuis.
Fer vatem Dux magne tuum, pariterque mereri
Carmina te, pariter posse & amare proba.
Quâ Poenum vicit dextrâ, quâ mœnia Didûs
Subruit, hac Ennî Scipio volvit opus.
Ipse etiam, magnos cui non fatis orbis in ausûs,
Et Jove nequicquam progenitore tumens,
Sæpe armorum inter strepitus strepitusq; tubarum
Pieriis potuit rite vacare modis.
Te quoque non quercus tantum, non laurea cingat;
Fiat & ex hederis nostra corona tibi.

A. B.

PLINIUS PANEGYRICO
Trajani.

Laudabilia multa etiam mali faciunt, ipse laudari nisi
optimus non potest.

F I N I S.

me

RICUS

AD
SERENISS. SAXONIAE
ELECTOREM &c.

Unum scilicet per solent permissa genti
Proque salu tua debita vota licet
Nos quoque, sed nullo Mularum impudat labor,
Portamus sacris muneris parva tuis.
Ter vatem Dux magne tuum, pariterque macti
Camina te, pariter posse & amare probr.
Qua Pecunia vicit dextra, qua moenia Didis
Subruit, hac Enni scipio voluit opus.
Ipe etiam, magnos cui non satis orbis in astra
Et Jove nequidquam progignitor tuncas,
Saepe armorum inter strepitus strepitus; tubarum.
Pietas potuit tunc & acare modis.
Te quoque non quicquid tantum, non laurea cingat,
Fiat & ex hederis nostra corona tibi.

A. B.

PLINIUS PANEGRICO

Trajanus

Laudabilia multa etiam mali facimus, ipse laudari nisi
optimus non potest

F I N I S

M C 1011

mir v n n u

si
D
Nos

Ter va
C
Qua P
si
Iple cr
E
Sapc
P
Tep
F

Land

ULB Halle 3
 004 801 415

munerib
fi superb
ma cupie
ne & vic
mirificè
stas quoc
tenta est
es hafce
mur, for
igitur SE
clement
tot afflic
tò exhila
accipe.
quod leg
tamen op
legantur.

Quod
i maxi-
e flumi-
ris aquâ
a Maje-
nâ con-
r tenu-
cloqua-
as. Age
INE, ac
u, quo
as fubi-
uid est
dimus,
bimus
us, qui
ernum
Nu-

